

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovoga, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnisti v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Izdajateo: Kletl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

NOVINE

'Glasilo Slovenske krajine'

Oglase sprejema uredništvo, upravnistvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je i do dvajsetipet reči 5 Din, više odvake reči pol D. Med tekstom cm² 1:50 D., v Poslanom 2:50 D. Takso za oglase plača uprava i da za vse oglase od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo

ALI ZNAŠ ?

Ali znaš, da bodo 11. septembra volitve? Či ti znaš, pa neve mogoče tvoj sosid, šteri ne čte Novine. Idi k njemi i njemi povej, kda so volitve.

Ali znaš, da je pri tej volitvaj naša škrinjica prva? Ti znaš, neve pa tvoj bližnji. Lübezen za pravico i za olejšanje davčni bremen, skrb za gospodarsko povzdigo naše krajine, lübezen do toga programa ljudske stranke te naj nagne, da poveš sosidi, da je naša škrinjica prva.

Da de šlo kemveč lüdi volit, da bodo volilci v prvo škrinjico davali votume, to naj bo poleg gospodarski zadev tvoja največša skrb.

Za dober uspeh volitev 11. septembra je odgovoren vsaki naš somišljenik. Paziti mora vsaki, da nieden njegov sosid i prijateo ne ostane doma pri tak važnoj zadevi, kak so volitve. Zavednost vsake občine bomo sodili po tom, kelko lüdi de šlo volit.

Brezi trüda nega sadü. Vsaki naš človik se mora potruditi i aldüvati. V tom pogledi nas nesmejo osramotiti nasprotniki, da bi pokazali več dela kak naši moški. **Ali že mate dogovorjeno, kak spravite vsakoga našega volilea na volišče?**

„Volilei kama se obrnete? Ali z radikali ali z demokrati?“ spitalve dr. Žerjav, voditeo demokratov. — Mi pa njemi vsi odgovorimo: na den volitev ne bomo šli z radikali i ne z demokrati. **Mi mammo našo ljudsko stranko, štera je edina dozday vsikdar dala domačega človeka za poslanca, k šteromi smo se lahko kdašteč obrnoli za pomoč.** Slovenska Ljudska stranka ma čiste roke, nas je ešče nikdar ne norila. **Našo Slov. ljudsko stranko bomo volili.**

Naša stranka i mir.

So doživlaji v človekovom življenji, štere nemre pozabiti tak naskori. Takši doživlaj denešnjega človeštva je tüdi svetovna bojna. Ne samo, da je 11 milijonov lüdi vesnola na bojišči, ne samo da hodijo milijoni okoli z pohablenim, razmesarjenim telom, ne samo, da so vnogi zavolo peneza, šteri je zgübo vso svojo vrednost, zgübili vso herbijo i žmetno prišparane krajcare i tak postali gospodarsko vničeni, nego neizmerna je škoda, štero je bojna napravila tüdi v düševnom pogledi. Kelko dece je zavolo bojne slabo vzgojene. Mati je morala nositi breme skrbi svojega moža, je ne mogla vzgojiti dece tak kak bi to bilo potrebno. Mož, močne roke, potrebne za vzgojo je ne bilo doma, zato čütimo vsi, da je največši kvar bojne pač v düševnom pogledi. Vse te grozote svetovne bojne morajo biti resen opomin vsakomi i vsemi človeštvu, naj se potrudijo odgovorni lüdje, da do kaj takšega več nikdar nepride. Zmaga naj vseli, na kelko je mogoče, pravica, pa ne sirova moč.

Pred nekaj meseci je pa že pali preci močno ropotala sabla. Taljan, šteri je skoro pol milijona Slovincov skopao pod sebe i je preganja v vsakšem pogledi, je nikak ne mirüvao. Ne njemi je bilo zadosta to, ešče bi rad več.

Tomu je bila kriva tüdi naša zvünašnja politika. Stranke, štere so štele, da bi se pri nas ravno tak delalo kak delajo v

Italiji fašisti, stranka ki je podpirala družstva ki so nadužnoga delavca Fakina brezi vsake prvejšnje obso dbe strelale i strahüvale vsakoga, ki je ne z njimi mislo, te stranke so vidle v italjansköm fašizmi svojega prijatela i svojo moč da se obdržijo na oblasti. Zato se je vsikdar zidalo samo na prijateljstvo z Italijov. Kakše je bilo to prijateljstvo, bi se pač tej ljudje morali navčiti med svetovnov bojnov. Italijanski politiki so davali edno roko v prijateljstvo, drugov so pa brüsili meč proti svojim prijatelom. Da bi takša zvünašnja politika vodila v bojno, v novi svetovni ogenj, je več kak očivesno. Zato je trebela s tov politikov odločno pretrgati.

Komaj je prišla naša stranka na vlado z poštenimi ljudmi drugih strank, se je zasükala ta politika v čista drugo pot. Dr. Korošec je hodo v Bolgarijo, v Nemčijo, na Magjarsko i pripravil pot za prijateljske pogodbe, najbolje pa da se sklene prijateljska pogodba s Francijov, štera je za zdaj v Evropi najmočnejša država.

I posledica toga? Italija je za zdaj vteknola meč v nožnico, ar je ne dobro soldake špilati z državov, štera ma močne prijatele. Cela Evropa si je na to odejnola i vsi vekši evropski listi so z zahvalnostjov pisali od voditela naše stranke, dr. Korošca, da je tak srečno preprečo pretečo nevarnost.

Volilci, ali ne veže tüdi nas zahvalnost, da to politiko kak najbolje podpremo, da tüdi mi javno posvedočimo, ka ščemo

mir, ka ščemo v prijateljstvu živeti z vsemi tistimi, šteri nam dajo mir?

Kak pa se naj zahvalimo za to delo, kak naj podpremo to prizadevanje za mir? To je lahko, 11. septembra vrži kruglico v prvo škrinjico, štere nosilec je dr. Korošec, velki delavec za mednarodno pomirenje.

Naša gimnazija.

Pretečeni petek nas je kak strela z vedrine zadeo glas, da se peti razred na gimnaziji v M. Soboti ne odpre več. Bili smo osvedočeni ne samo da peti razred ostane, nego da se odpre nanovo i sedmi razred, posebno ešče, ar so odločilno možje v Belgradi dali dr. Korošci i Vesenjaki možko reč za to. Toti se nam je resan čüdno vidlo, ar je telko časa ne bilo z Belgrada merodajnoga odloka v toj zadevi, ali mislili smo, da je toga kriva pač znana belgradska počasnost. Zday pa naednok te vdarec. Najhüjše, ka bi nam što mogeo včiniti, je to. S tem, da so skračili naš najvišješnji kulturni zavod, so nas ranili v srce. Že pred svetovnov bojnov so naši najbogši možje mislili na to, da bi Slovinci, šteri smo živeli v vogrskoj državnoj polovici dobili kakšo srednjo šolo v slovenskom materinom jeziki. Či bi zatajili jezik svoji mater, svoji očevov, bi se najbrž te žela spunila, tak pa so nastavili popunoma magjarsko gimnazijo na meji slovenstva v Monoštri, odked bi najprodiral magjarizacija med Slo-

vence na jugu. To dejanje tistih, ki so ne meli druge skrbi, kakda bi prepravili naš materin jezik, je ešče bole zbüdilo naše narodno osvedočenje.

Kda je po bojni Madžarskoj lagoje prelo, kda se njoj je šlo za našo Slovensko Krajino, je Pešta zvala naše vodilne možje k sebi i njim je pontüjala za Slovensko Krajino popuno autonomijo s svojov slovenskov gimnazijov v Soboti, či se postavijo proti odepitvi od Madžarske. Pa tüdi toj pasti neso naseli. Znali so, da pride den, kda se združimo z drugimi Slovinci, kde bomo lahko nemoteno v šoli i uradaj rabili svoj mili materinski jezik.

I kda smo po jezero letaj v narodnostnom pogledi pali odihavali slobodno, teda se je zaistino tüdi spunila naša tak vroča žela, štero smo tak globoko v srci gojili. V jeseni leta 1919 se v gospodarskomi kulturnom središči v Soboti Slovenske Krajine, odpro prvi gimnazijski razred, šteromi naj bi se od leta do leta pridružo eden novi razred, dokeč ne bi gimnazija postanola popuna. Prvi šest let je šo zavod nemoteno naprej i že smo se veselili dneva, kda bomo mogli pozdraviti prve maturante svoje domače gimnazije. Te pa so začele kapat i kelih našega veselja prve grenke kaplice. VII. razred, šteri se je pred dvema letoma že odpro, so po nekaj tjednaj raprli i prvi naši dijaki so morali z domi inan dovršavat svoje študije. Bolelo nas je to, pa obvüpali nesmo. Ešče bole smo napnoli svoje moči, da dosegnemo cil.

I dnes? Drugo gimnazijsko pokolenje že stople prvič prag Muz; gimnazija pa je ešče izda ne popuna. Či bi nam pred leti nihali sedmi razred, bi bila dnes gimnazija popuna i bi nam po zakoni ne bila odvzetiva dva razreda, tak da so ostali samo ešče štirje razredje i šesti med višesnjimi. Nikaj je ne pomagao soglasen protest Slovenske Krajinne, nikaj posredovanja naših najbogši možov, paragraf je morao zmagati nad zdravov pametjov, šteri je pa v toj prigodi služo ešče poleg toga za krinko zahrbtnoj intrigi političnoga nasprotnika.

Nas pa tudi te vdarec nemre streti. Kak vsi dozdašnji tak tudi te, samo povnaža naše moči. Z našimi prvimi abiturijenti, šteri so letos v Ljubljani dovršili gimnazijo i šteri stoplejo zdaj v življenje, kde naj pokažejo sad svojega študija, se je našim vrstam pridružila nova vrsta bojevnikov. Za to nam je porok njihov sklep, šteroga so napravili itaki po maturi, kda so stopili na domača tla, da ščejo vse svoje moči posvetiti v prvoj vrsti popolnoj spopunitvi sobočke almae matris. Kem hūjši de boj, tem lepša bo zmaga. Zadosta moči je v nas, da jo dosegnemo. V znamenji boja za njo naj živi naša gimnazija! Akademik.

Agrarne zadeve.

Občni zbor agrarne zadruga v Črensovcih. Vršo se je dnes tje-den, 28. aug. ob pol dvanajstoj vōri i trpo je dve vōri. Zanimanje za občni zbor je bilo velikansko i to po vsej pravici, ar komaj pred ednim letom

ustanovljena zadruga je tak močno narasla, ka njoj na lehci ne najti para. Kotrig ma najmre blizi dvejezero. I izmed teh jih je bilo navzoči jezero-petsto iz oba okraja Slovenske Krajinne. Občni zbor je bio zato na napovedano vōro taki sklepčen. Odpro ga je predsednik Klekl Jožef. V svojem govori, šteroga ob priliki objavimo, se je zahvalo dobromi Bogi, ka je dao svoj blagoslov na delo zadruga i po njej rešo neštete siromaške slovenske domove prepada. Zahvalo se je v njem tudi vsem kotrigam načelstva, odposlancom, pomagačom zadruga, ki vsi so brezplačno, iz ljūbezni do bližnjega delali za razširitev zadruga, predvsem pa Horvat Štefani tajniki, ki je preobladao velikanski poseo tajništva i Žerdin Martini, blagajniki. Na konci svojega govora je pozvao vse dobrovolne i poštene poljedelce, naj pristopijo k zadrugi.

Za predsednikom sta poročala od stanja zadruga tajnik i blagajnik. Po tom poročili pa se se je zebrao na mesto v Canado odišloga podpredsednika za podpredsednoga Antolin Jožef iz Odranec, za kotrigo načelstva na njegovo mesto pa Lejko Martin iz Trnja, oba ednoglasno.

Po volitvi se je prešlo na tretjo točke dnevnoga reda, za dovoljenje odkūpa veleposestniške zemlje. Splošno je bilo zadovoljstvo nad tem, da je veleposestvo v Beltincih v tak velikoj meri znižalo cene zemlje, ka med lanskov i letošnjov cenov je približno 25 milijon dinarov razlike, to je teliko je falejša letos kak je bila lani. Veliko je bilo tudi veselje na tem, ka zdaj ne prekūpcov i posrednikov kak lani, nego veleposestvo se neposredno obračo po svojem zastopniki na ljudstvo po zadrugi. Povdarjale so pa kotrige samo edno teškočo: letina je bila tak slaba, da se glada bojijo.

Predsednik je nazadnje davao odgovore na razne ugovore i razgolio nesramno kortešacijo gotovih strank,

štere ešče zdaj vūpajo trositi laži med narod, ka de zemlja prej kšenki. Tem je odgovoro etak: „Če se dnes veleposestniki vzeme zemlja brezplačno, se po onom istom zakoni že vūtro tudi vām lejko vkraj vzeme. Mi zahtevamo zmerno nizke a zato pravične cene, ropati pa neščeemo.“ I ljudstvo je ednoglasno tomi pritrnilo: „zemlja de po pravici naša, če jo plačamo.“ (Vidite, takši je Kleklaov komunizem. Vr.)

Na predlog, se naj zemlja v ednom falati meri vō ali ne, so vsi ednoglasno sklenoli, da se nesme v ednom falati, nego naj ostane, kak je. Te sklep se naznani okr. agr. uradi v Maribor.

Po vnoгих odgovorah na razna pitanja se je te velikanski občni zbor z velikim navdušenjom zaključo. Neštterne njegove točke pa obširnej drugoč objavimo.

Kak se očuvaš griže?

Bodi vsikdar čisti in mujti, pred jelom i da prideš iz stranišča (kama casar peški ide), si muj z vodov i z žajfov, či mogoče roke i ne primi tudi nikdar z zamazanov rokov jela. Sadje moreš vsikdar dobro zaprati i olūpati prle kak ga zavžiješ, ravno tak tudi šalato. Pazi na čistočo v hiži i okoli hiže, štranišče i gnojšče moreš večkrat posipati z živim (negashenim) vapnom. Ne hodi v hiše, gde leži betežnik griže, dokeč je nej ozdravljeni in hiža nej očiščena (desinficira). Betežnik na griži more vsigdar sam ležati v svojoj lastnoj hiži. V to hišo nesmi nišče drugi, kak tisti, šteri betežniki dvori. V betežnoj hiši more vsikdar biti pripravljena: a) pososoda s 3% procentnov lizolovov raztopinov (2 žlici lizola na 1 liter vode), v šteroj si more tisti, šteri betežniki dvori, vsigdar zaprati roke, da se dotekne betežnika, posteie,

nočne posode itd., b) posoda z živim vapnom, šteroga se primeša za dobro prgiščo k blati betežnika; v blati i v vodi se namreč nahaja največ povzročitelov griže. Vsi ljudje, v šteroj hiži je betežnik, smejo jesti samo kūjano hrano i piti prekūjano vodo. Pokončavati se more tudi mūhe i drugo mrčes, šteri prenaša klice betega i nesnage na človeka i na jela.

Slovenska Krajina.

— Dajte nazaj siromaki zgūbljene peneze! Dnes tje-den 28. augusta je zgūbo Raduha Jožef z Nedelice hš. 12'. trijezerpetsto dinarov. Te peneze je neso za svinje, štere je kūpo od Dorenčeca v Trnji, tomi domo. Zgūbo je pa te peneze na poti med Gomilcami i Trnjom. Prosi se poštteni najдитеo, naj da ponesrečenomi peneze nazaj, ar je te siromak, na dvema plūgecoma zemlje mora osmero ljudji hraniti.

— Občni zbor agrarne zadruga v Črensovcih. Ravno pred letom ustanovljena agrarna zadruga je 28. aug. ob pol 11 vūri mela svoj prvi i to zvūnredni občni zbor v Črensovcih. Od toga občnoga zbora i od vseh agrarnih pitanj bomo odsegamao v posebnom predeli poročali, šteromi damo naslov „Agrarne zadeve“. Pod tem naslovom dobijo tudi odgovore agrarni interesentje na svoje pitanje i kotrige agrarne zadruga od zadev zadruga.

— Židovje dr. Korošca. Na velikanskom shodi, šteroga je držao dr. Korošec dnes tje-den v Črensovcih, je hvalevredno bilo navzočih tudi par gospoov židovske vere, ki so se jako dostojno oponašali. Dr. Korošec je v svojem govori opominao ljudji, naj si ustanavljajo zadruga, ka je brezvestni trgovci, kakše koli vere bi te že bili, ne gūlijo. Vsakšemi trgovci, čeravno je katoličanec, šteri pretirano visike cene določi svojemi blagi, Slovenci pravimo, da je »židov«. D. Korošec je

FRANJO HORVAT.

Pokora za greh.

(V. nadalj.)

Pintar je od veselja skočo, gda je čūo, kak batriven je njegov sin. Nalejci ga je pobožao i pravo:

„Peter? Dober dečko bo z njega. Ali zdaj se nepita to: Peški se nemreta rešiti na sūho, to je gvūšno. Jaz lejko postavim svoje življenje v nevarnost, ar poznam Mūro. Če de mi smilena, ostanem pri žitki, če pa nej, al-dūjem svoje življenje za vaj i to naj bo potem pokora za moj greh. Sedita si na konja, on vaj odnese na gvūšno mesto. Tudi oba lejko odnese naednok. Samo hitro, Farkaš, da nede prekesno!“

»Ka naj bo to?« — je začūdeno pitao stavec.

»Gda bota na sūhom, to je na bregi, stopita s konja i ga pelajta za vūzdo domo. Dvorita njemi z obrokom, ar to zaslužī.«

»Ka pa bo s teov, dober človek?«

»Za mene se ne brigajta!«

»Što pa si?« — je pitao Farkaš, gda je že sedo z dečkom na konji.

„Moje ime?“ Pintar Kalman sem, šteri dela pokoro za svoj greh s tem da drugim pomaga z nevole.

Pintar je nato drapno z dlanjov z vsov močjov po konjskom pleči i prle, kak bi stari Farkaš prišeo k sebi

od začūdenja, jiva je konj prineso vō z nevarnosti i pogūbelnosti na breg.

Včasi sta stopila s konja i Peter je šteo iti nazaj po Pintara, šteri je bio njegov istinski oča, ali toga je on nej znao. Ravno, gda bi šteo stopiti s konjom na led, je Pintar premino pod ledom, zakaj v tistom megnjeni, gda sta onjeva s konjom skočila na drugo okoro i jiva je neseo konj na breg, je okora, na šteroj je stao Pintar, počila tudi na zahodnoj strani i se z velkov nagloščov postavila vujška i tak pokopala v mrzlij valaj, Pintara i je najšeo v njoj pri dobrom deli smrt, te, gda je rešo gvūšne smrti svojega lastivnoga sina. Stem je spri-jao pokoro za svoj greh i jo tudi z dobrim delom spopuno.

Žalostniva sta se napotila Farkaš i Peter proti domi! Okoli pounoči sta bila že pod strehov v toploj hiši. Konj njima je šteo med potjov po sili vujti nazaj k svojim pravomi verti, da sta ga komaj držala. Hrzao je žalostno i kak da bi znao, da je te, gda je počo led i zaškripao, Mūra zapala za vsikdar z ledom Pintara.

Naskori se je vreme spremenilo, led se je razstopo i po senožatoj je zacvelo prvo cvetje: beli zvončki. Tū i tam se je šče vido kūp snega. I te je vrgla Mūra Pintara na breg. Komisija je dognala, da je mrtvec Pintar, šteri je odskočo z voze.

I te je pravo Farkaš Petri, gda sta sedela sama pri stoli:

„Dragi moj, tisti človek, šteri je naj rešo gvūšne smrti, je bio tvoj oča. Toga sam ti nej šteo praviti, ar nej sem šteo kaliti tvojega srčnoga mirū. Vido si ga, kak ga je pogrozila voda pod ledom, gda je rešūvao naj. Najšeo je svoj mir i se zadosta pokoro za svoje slaba djanja s tem, da je al-dūvao svoj žitek za mene i za tebe, svojega sina. Ne joči za njim, samo moli za blaženstvo njegove dūše, za njegovu zveličanje. Kak sva ti bila jaz i moja žena že od rojstva dale dozda kak tvojiva praviva stariša, ščeva i ostati nadale. Tvoja mati je mrla, gda si se ti narodo. Tisti grob, na šteroga si večkrat sadio cvetje na sprotoletje i je hodo poleti za časa sūšave polevat, je grob tvoje matere. Dosta krat si mi pravo, gda si večer prišeo domo s cintora, kak je lepo spevao slavec i kak ti je milo bilo pri srci, kak da bi te s tistim spevanjom blagoslavlala boža roka. Gvūšno je bila tvoja mati v tvojoj bližini i ti pošilala blagoslov te vsikdar.“

Peter se je zajokao. Polūbo je svojega oča — hranitela, šteroga je mislo, da je njegov pravi oča. O, kelka zahvalnost je vrela v tom megnjeni iz njegovoga mladoga srca, punoga lūbezni . . .

Pokopali so Pintara poleg njegove žene. Pri sprevodi je bila vnožina lūdi i največ je trpo Peter, ar je čūto v svojoj dūši velko bol za svojima starišoma.

Gda so že cvele na sprotoletje dišee rože na grobaj, so vsi trije, Farkašoviya i Peter, šli na cintor. Poklekoli so pri grobaj i molili. Farkašica je potom natūhoma pravila nad Pintaričinim grobom:

»Draga moja, že duga leta spiš v grobi. Zdj leži poleg tebe tudi tvoj mož, šteri se je spokoro za svoj greh. Popravo je to, ka je zagrešo proti tebi, z darūvarjom samoga sebe za rešitev vajnoga sina!«

Peter je posado na starišov grob ščipke, šteri so sledka tak lepo razcveli i kazali sinovo lūbezen. Gda je meo čas, vsikdar je šo na cintor i polevao grob s obilnimi skuzami svoje vroče lūbezni. Gda sta njemi mrla tudi stariša-hranitela, je dao zozidati lepo grobnico, gde je dao napisati:

„Vsi štirje ste moji, ki spite svoj sen; ste edni rodili, a drugi vzgojili i kazali den; vsi štirje ste moji, daj Bog vam svoj mir!

Lūbeči sin.“

(Konec.)

te trgovce karao, ki narod gūlijo ne pa poštene, so židovje ali druge vere i tem je pravo, da so židovje. Nikdar pa ne pravo, da so „židovske vere“. Ne da bi te govori krivo tolmačili židovske vere obrtniki i kaj zamerili, zato damo to tolmačenje. Dr. Korošec je gučo od vseh »židovskih« trgovcov, so ti krščeniki ali pa ne. Vere ne je omenjao. To v pojasnilo židovske vere poslūšalcom.

— **Bogojina.** V soboto, 27. aug. nas je obiskao na svojem slēžbenom potūvanji gospod velki župan iz Maribora. Sprejem je bio v istini lepi, domači pa prisrčen. Na občinski meji ga je počakalo sedem biciklistov dijakov iz domače vesi, šteri so ga sprevaljali do občine. Tū so ga kratko pozdravili v imeni občine domači župan g. Horvat, v imeni Orla predsednik društva g. Pūcko, v imeni dijaštva domači akademik g. Bajlec; na to njemi je pa podarila edna deklička pūšeo domači rož v pozdrav. Med sprevaljanjem Orlov ino Orlic pa občinski poglavarov se je podao g. velki župan proti cerkvi, gde so njemi g. plebanoš pa oblastni poslanec I. Baša obrazložili potrebčine domačega lūstva. Gda so si poglednoli lepo novo cerkev, šteroj so se vsi čūdivali, so se z najlepšimi vtisi — kak so vsi pravili — poslovili od nas i odpelali proti Črensovcam.

— **Nova meša v Bogojini.** Naše lūstvo, ešče izda goji veliko lūbezen pa poštūvanje do svojih dūhovnikov, ma den gda darūje mladi dūhovnik svojo prvo daritev Bogi, vsigdar za lepi pa velki svetek. To se je vidlo tūdi preminočo nedelo v Bogojini, gda je mladi dūhovnik frančiškanskoga reda g. Egidij Horvat, sin bogojanskoga župana darūvao prvo sveto mešo v domačo cerkvi. Či tūdi je lūstvo malo prle zvedilo, ka de te den nova meša, je li prišlo od vsej krajov telko lūdi, ka so niti v novoj velkoj cerkvi ne meli vsi mesta. Vsa ves je bila precimbno okinčana; pri rojstnoj hiši novomešnika je bilo vse v zelenjej pa okrašeno z rožicami, kak si je to zamislo domači abiturijent g. Kūzma („ka de se šo za Plečnika včit“). Glavno vulico v občini so pa krasili trije lepi slavoloki („obladnostna vrata“).

Trnok lepo so sprijali g. novomešnika domači Orli, Orlice ino belo oblečene dekličke pa ga v lepom redi sprevodili v cerkev. Predgao je pri toj priliki g. p. Gjorkoš. Lepo pa novo tak za Bogojino, kak za celo okroglino je bilo to, ka je bio velki tōren nove cerkve dva večera krasno razsvetleni. Celo slavnost je povzdignolo tūdi mogočno strelanje z domačega brega. Lepa slavnost ostane tak domačinom kak dalešnjim v najlepšem spomini.

— **Z Amerike.** Našo Krajino so obiskali ameriški plebanoš v Bridgeportu, g. Golob. Te gospod so plebanoš na fari, štero so nastavili naši lūdje v Ameriki. Med našim lūstvom v Ameriki so jako prilūbeni kak plebanoš, so goreči širiteo „Novin“, „Marijinoga jlista“ i „Kalendara“. Društva so nastavili, v šteri se zbirajo naši lūdje v tistom kraji. Obiskali so vredništvo „Novin“ ino med drugim naročili, ka se naj po novinaj izročijo pozdravi njūvi farnikov v Ameriki domačim. Poleg drugij občin so obiskali tūdi Bogojino, gde so se čūdivali mogočnoj novoj cerkvi. Želimo njim, ka bi se dobro počūtili v starom kraji.

— **Premeščenje.** Z M. Sobote je premeščen g. Dr. Žemljič živinozdravnik. Te dneve bo potūvao na svoje novo mesto v južnoj Srbiji. Zavolo svojega lūbeznivoga ponašanja je vživao splošno prilūbenost. Želimo njemi, ka bi se dobro počūto na svojem novom mestu! Na njegovo mesto je že prišeo novi živinozdravnik g. Štibler iz Ormoža.

— **Grīža pri nas.** Preminoče dneve se je zgrablivi beteg grīža pri nas precej razširio. V Bodonci so zbetežali trije in tūdi vsi mrlji. V Kruplivniki so zbetežali trije i dva od tej sta mrlja. V Dolnji Slaveči je zbetežalo devet i dva sta od tej tūdi mrlja.

— **Sv. Jelena (Pertoča).** Na proščenje 21. augusta je bio pri nas ringlišpio. Tūdi med mešov se je vrtio. Jako bi radi znali, što njemi je dao dovoljenje za to, ka tūdi med službov božov nema mira.

— **Gasilska slavnost v Lotmerki.** V nedelo 4. septembra bode blagoslovitev nove šprickance na motor. Za to slavnost pozavle lotmersko gasilno društvo, tūdi vse naša društva. Šterim je poslalo že tūdi vabila. Želi se, ka društva prinesejo sebov zastave. Spored je jako obširen. Zadvečara bode tūdi proba z novov šprickancov. Polovična voznja je dovoljena.

— **Porzol.** K toj številki „Novin“ smo pridjali tūdi plakati za „Porzol“. To je jako dober pripomoček za odpravlanje smeti pri pšenici. Kak se more s tem ravnati, to je dobro razloženo na plakati. Vsakšji naročnik pa ne dobi te plakati, zato ka mam dosta več naročnikov kak plakati.

— **Premestitev gg. kaplanov.** G. kaplan Hauko so premeščeni v Dolnjo Lendavo, na njihovo mesto pa pridejo g. kaplan Stanislav Lah, dozđaj kaplan v Apačaj.

— **Pošta v Mačkovcih.** 1. sept se spremeni dozdajšnja pomožna pošta v Mačkovci v državno pošto. Vodstvo te nove pošte je zavūpano na g. poštaru Aleksandra Bezec. K toj pošti do spadale vesnice: Mačkovci, Dankovci, Prosečka ves, Kūštanovci, Otovci, Pečarovci i Moščanci. V vse našete vesnice de dostavljala pošiljke imenūvana pošta na dom.

— **Vsem županom.** Po nešternih vesnicaj so lūdje zavolo sklitoga semena lani, i ar so letos miši skoro fundale strmeno, pripovali komaj štrtino rednoga pova. Tem so po zakonaj odpiše dača. V te namen naj si županje naročiyo v Tiskarni sv. Cirilā v Maribori tiskovine, štere naj spunijo tak, da napišejo kelko so inda posejali i kelko so s toga našeli, potom pa kelko so lani posejali i kelko so s toga lelos našeli. Či se pokazuje, da so po zakoni določeno količino menje pripovali, de njim dača odpisana.

— **Strašna nesreča pri mlatitvi.** V Mlajtinci so mlatili detelične pleve. Ravnoč so odišli vsi z mašina, kda je pribežala na gūmno 10 let stara Cipotova Marika. Začela je z nogov kopati pleve v odprtino pri drumlini. Pri tom se njoj poškalilo i je porinola nogo v drumlin, šteri njoj je pri kolenu naravnoč odtrgao. Mašin je začeo s čūdnim glasom muviti i vmes so se čūli obvūpani glasi male dekličke. Kda so mašin stavili i šli na njega je že ležala sirotika i prosila spovednika. Itaki so njoj ponūdili prvo pomoč i jo spravili v sobočko bolnišnico, kde so njoj obvezali, i se njoj je že na bogše obrnolo, tak

ka je vūpanje, da ozdravej. Nesrečnim starišom naše sožalje, maloj pa srečno ozdravljenje.

Tjedenske novine.

— **Železniška nesreča** se je zgodila te dni pri Maribor. Kmetje iz okolice Ptujja so pelali v Maribori na plac zelje. Ar so zatvornice na cesti, ki vodi v bližini Maribora prejk železniške teri nej bile zaprte, so se kmetje eden za ovim šteli pelati prejk teri. Komaj pa je prvi prišeo na sredino, je že privozu proti njemi vlak i njemi zdrobo kola, ar je konja še pravočasno pognao v beg. Bole nesrečen pa je bio drugi, šteri je šou za njim, tomi je namreč razmesarilo konja. Izmed lūdi, šteri so ešče bili na vozi so vsi spadnoli samo z voza, edna ženska pa je dobila tūdi menše poškodbe.

— **Roparski napad na Kočevski vlak.** Med vožnjov vlaka iz Kočevja v Ljubljano je neznani ropar vdoro v poštni voz i odneso 180 jezero dinarov. Uradnika, šteri se je pelao v tom vozi, je zvezao na rokaj i nogaj, na glavo pa njemi je navezao žakle, tak ka si je nikaj nej mogao pomagati. Uradnika so tak najšli v Ljubljani, gde so ga oslobodili. Uradnik je bio zaslīšan in je za zdaj zapreti.

— **Občina v ženski rokaj.** V Varšavi so bile občinske volitve, na šteri so nastopile samostojno s svojov posebnov listov tūdi ženske. Na ne malo začūdenje pa so volitve tak izpadnole, ka je zdaj občina v rokaj žensk.

— **Naopačen špajs.** V nikšem brzovlaki se je pelao doktor, šteri je meo sebov edao človeško glavo, ki jo je nūcao za včenje mladi doktorov. Prišeo je v tistom vlaki med veselo družbo. Tej mladi gospodje so postali tak razigrani, ka so glavo postavili med dveri sosednoga vagona, da je šla železnica skoz tunela. Lūdje so se preveč prestrašili med šterimi je edna gospodičina omedlela, a da je k sebi prišla, so se pokazala na njoj znamenja blaznosti.

— **Novi hercegprimas.** Na mesto nedavno preminočega hercegprimasa Csernocha bi Vogri radi meli Julija Glatfeldera, Rim pa Justinijana Jūrija Seredyja. Zđaj se vršijo pogajanja, šteri med imenūvanima bo vogrski princ ali herceg. Rim zato žele meti svojega kandidata, ar je jako vūčeni, ma lepi nastop i se je že ponovno skazao, da ma veliko prilīčnost za cerkveno politične zadeve. On je bio tisti, ki je bio proti tomi, da bi bela garda preganjala židove, med šterimi je bilo dosta nedužni preganjani, čiravno je sam dosta trpo od komunistov. Seredy je tūdi bio kotriga tiste komisije bedeniktincov (sam je benediktineskoga reda pater), šteroj so rimski papa zavūpali, da vredi i popravi hibe v svetom pismi.

— **Stoletnica plūga.** Sredi minočega meseca so v Pardubicaj na Češk kom proslavili stoletnico prvoga plūga, šteroga je znajšeo kmet František Veverka. Te si je že od mladosti tro glavo, kak bi spopuno plūg, šteri je čista prosti bio. Bratranec kovač njemi je pomagao i sta sestavila plūg, kakšega ešče dnesden rabimo. Veverka je mro vu velkom siromaštvi.

— **Pod vagonom** se je vozo 800 km daleč eden Poljak. Obeso se je na naredi potačov i se tak pelao. Gda so ga prijali, je ovado, ka se je že večkrat tak vozo.

Domača politika.

Radikali so se razcepili. Takzvani pašičovci delajo proti tistoj skupini, štera ma v rokaj vlado. Pravijo, da dosta pašičovcov niti nede zvoljeni, to pa za to, ar se je v njihovoj senci svojčas vganjala korupcija.

Pribičevičovi demokrati se jako cepijo. Dosta ugledni kotrig te stranke je priglasilo svoj pristop k davidovičovcom. Pribičeviči i Žerjavovi se tla ziblejo.

Radičovci na vse mile kraje pritiskavlejo, da bi mogli obdržati svoje vrste. Organizirali so celotajne skupine, štere delajo na to naj nihče ne pride do reči. Takši nahujščeni njegovi privrženci so nedavno bujli ednoga pristaša nam bratske Pučke stranke zato, ar je pazo pri našoj škrinjci. Razbojnika sta pravila, da ga zato koleta, ar je „Jesusove stranke. Či bi mela kde, bi te križala.“ Vidite, tak vūvidi Radičova mirotvornost.

Politični zapiski.

Gospod Pavlek iz Bratonec je v zadnjaj številki „Kmečke moči“ napisao, ka je sklenjena med predsednikom vlade g. Vukičevičom pa g. Dr. Korošcom pogodba, po šteroj se SLS združi z radikalnov strankov. To je grda laž, pozavlemo pospoda Pavleka, ka dokaže to ka je napisao. Tak pišejo Žerjavovi demokrati pa radičovci, ar vūpajo da do stem kaj škodi našoj stranki. Z njūvi listov je vkrao to naš gospod Pavlek ino zđaj trosi dale. — Pa se šče dela prsasti, ka je njegova „Kmečka moč“ ne politična.

Demokratski shod v Soboti. Preminoči tjeden so meli Kodrovi demokratje v Soboti pri g. Baci volilni shod. Z velikimi rdečimi plakati so bobnjarili lūstvo vkūp. Vse to je pa malo pomagalo. Shod je bio loški, kakšega so se gospodje z daleka ne troštali, ništernim svojim ovčicam, štere cepečejo za njimi prek vsej grab so gospod Koder ino drugi oznanjūvali svoj demokratski evangeliom. Na svoje oči se je lejko vsaki osvedočo, ka demokratska zvezda vgašūje v Slovenskoj krajini ino bo 11. septembra za vsigdar vgasnola.

Izdali so se. Mi smo že ponovno konštatorali, da je »Kmečka moč« političen list i ne nepolitičen, kak to pravijo njeni generali. Trbe samo zadnje številke poglednoti pa je na prvi pogled očivesno, da ali ne vejo, ka je politika ali pa ščejo namenoma farbati lūdi. Či je prvo, te so pomilūvanja vredni, či drugo, potom pa obsodbe.

S kem pa te drži Kmečka moč? Z demokrati. To nam svedoči razgovor njihovi generalov z demokrati na sokolskoj veselici v Ljutomeri. Ešče bole pa so se izdali na shodi v Črensovcu.

Kda so dr. Korošec govorili od pogūbne politike demokratov, se je eden tej generalov ščista natihoma oglaso, da je to ne istina. Kda pa so g. Korošec pozvali naj demokratje, či je šteri navzoči, dokaže, da je to, ka so gučali ne istina, pa je tisti demokratski general bio tiho kak miš. Sprevidili so tej zblojenci, da so njim tla vroča, zato so jo iz shoda hitro odpihali.

DIJAŠKO POLJE.

Trodnevni peš izlet po Goričan-skem S. K. A. D. „Zavednosti“ od 26. do 29.

(V. del.)

Blagohotni g. župnik so nas ne samo prijazno sprejeli in dali prenočišče, ampak so nas tudi zelo lepo pogostili. Pri večerji smo se počutili prav dobro! Jeli, pili, godli in peli. (Redki gosti pri Gradi!) Vse bi bilo dobro pri večerji, ako ne bi imel eden izmed nas dvoboja z „nepoklicanim gostom.“ Dvoboj se je končal z zmago vsiljivega gosta. Večjih posledic za enkrat ni bilo. . . . Po zadovoljni večerji smo se podali k počitku. Ker pa spanec dolgo ni hotel priti — smo se pa začeli prav po dijaško. — Drug dan zjutraj smo najprej konstatirali — če ni tistih tako zaželjenih posledic — namreč posledic „nesrečnega dvoboja“. In na žalost „tistih“, ki . . . in na veselje nesrečnega junaka se je ugotovilo, da ni treba ne zdravnika, ne koršmita (čiravno je z njimi bio. Ur.)

Po jutranjem opraviu smo se podali v cerkev ob 7 uri k sv. maši. Potem pa nazaj na župnišče kjer smo dobili nad vse iznenadenje ne samo zajutrek — ampak še „štamprl“ povrh. Sledila je korespondenca na vse strani

Ko smo se primerno zahvalili g. župniku in vsem njihovim domačim, smo zapustili ob 8 uri župnišče, ki nam je ostalo vsem v dobrom spominu. Pri Gradi smo si ogledali še kamnolom. Da nas bodo drugič poznali pri Gradu, ne dvomimo.

Vsi veseli in spočiti smo se pomikali proti Radovcem. Pri neki hiži so se pripravljali za mlatitev. Hoteli so nas imeti, da bi njim pomagali — ampak pogajanja so se razbila. Seveda, zaigrati smo jim morali. „Kje pa je bila veselica“ — je vprašala neka ženska v „Poznanovci.“ — „Ja, pri Gradi smo igrali včeraj“, se je oglašil šaljivo eden izmed nas. Kočeno ji pa vendar povemo resnico, kdo da smo. „Agya, te ste pa vij študenti — gya sam pa „mislo“, ka ste gyer igrali na veselici, agya-gya.“ — „Ženka, ali bi nam dali malo mrzle vode.“ — „Agya, kuapa ne bi.“

(Dale pride.)

Vsi prekmurci 11. septembra na volišče i po-kažite, da ste vsi za poš-teno i delavno stranko. Pustite vaše kruglice v prvo škrinjico.

GOSPODARSTVO.

Preceplenje drevja.

Dostokrat se čuje, ka ništerno drevje ne rodi ali pa jako slab sad. Tü je več zrokov: Ali smo kúpili divjak za cepleno drevo; ali smo takšo vrsto zbrali, ka prinas ne rodi; ali mamó v sadovnjaki takše vrste, ka so ne vredne nikaj; ali rade pozebejo; ali pa so podvržene razločnim betegom. Vse te je trbej precipiti.

Pri tom deli pa moremo biti jako pazlivi. Lejko se nam zgodi, ka si drevo pokvarimo, če ne delamo pravilno.

Tisto drevo, štero ščemo precepiti, moremo najprle pomladiti. Spodnje veje se pustijo dukše, zgoroje pa krajše. Navadno pa se spodnje veje pustijo. Te veje slüžijo v to, da hrano privlačijo do cepleni mest. Imenü-jejo se privlačnice. Privlačnice se prihodne precepijo, ali se pa odrežejo, če so za korono nepotrebne.

Jablanove veje, štero so debelejše od 9 cm i grüškove nad 13 cm navadno ne preceplavamo. Cepi se lejko včas, da smo drevo pomladili ali pa te, da je že drevo pognalo. Cepiti začnemo pri najviše stoječi vekaj i cepimo na rano drevo rano, na kesno pa kesno cepje. Cepimo pa lejko v kalanje, za skorjo ali pa okoliramo.

Varvlimo pšenico smeti!

Najvekšo škodo na pšenici nam gvišno napravi smet, ki ne samo da precí zmenša pridelek, nego ga s tala ali popunoma vniči, ar smetljiva pšenica spoj ne za odati i tüdi za domačo potrebcino skoro za nikoj.

Smet je glivični beteg; klice te glivice prederejo v pšenično zrno i na mesto beloga meleka ma v smetljivom pšeničnom zrni le čaren smrdeči praj. Razločujemo dve vrsti smeti: trdo ali smrdečo in prašnato smet. Zadnja docela inačiso napravi pšenično vlat. Na mesto lepoga pšeničnoga vlata mamó le čarno maso brez zrna. Pri trdoj smeti pa izgleda vlat kak navadno, le da se zdravo vlatovje v časi zrelosti obesi navzdol, stoji smetljivo vlatovje vujška i je bole odprto; v tom vlatovjej je le gori opisane smetljivo zrnje. Proti prašni smeti se je dosta žmetno bojüvati, ar nam edino pomaga le namakanje v toploj vodi, štero pa je precí zamotano i za našega polodelavca težko izvršljivo; enostavnejše sredstvo je pomikati i sežgati betežna betva itaki, kda jih opazimo, da se beteg ne razširi dale. Poprek pa je prašna smet pri nas precí redka i, če govorimo od smeti pšenice, štero gvišno vsaki kmetovalec pozna, mislimo navadno le trdo ali smrdečo smet. Trda smet je tüdi pri nas dosta rasširjena in je v Prekmurji n. pr. pred tremi štirami leti vničila skoro polovico pova.

Klice ali pravilno spore trde smeti se nahajajo na semeni, s šterim pridejo v zemlo, kder se dalje razvijajo. Vničiti te spore na semeni je najenostavnejši pa tüdi najbogši pripomoček, da obvarjemo pšenico smeti. Do novejšega časa se je v ta namen namakalo seme pšenice v Bordaleškoj brozgi (raztopnini modrega galica i vapna). Ar pa je dokazano, da moder galic ne vničuje samo klice smeti, nego tüdi klico pšenice in to najmenje 5%, to se pravi, da se od 100 kg. semena najmanj 5 kg. ne sklica, iskalo se je in najšlo druga sredstva, ki toti ravnatak zanesljivo vničijo spore smeti, ali ne klic semena; to so priprave živoga srebra. Ar pa je namakanje semena vse prle kak prilčno in enostavno, napredni kmetovalci dnes pšenice za seme ne namakajo, nego prašijo z posebnimi sredstvi, štere popolnoma dosejajo namen, pa ešče poleg toga pa pomagajo klicanje semena, so priprosti v uporabi. Namakanje semenske pšenice se poprek ta nihavle i nadomešča z prašenjom.

Ocene:

Zrnje: 100 kg. (metercent) pšenice 300 Din., žita 260 Din., ovsas 200 Din. kukorice 230 Din., ječmena 190 Din., hajdine 300 Din., prosa 290 Din. Živina: Govenska v Ljubljani kg. 8—10 Din., teoci 12— Din., svinje 15—17 Din. Krma: Sena 50—60 Din., slame 40—60 Din. metercent.

Borza:

1 Dolar 56 Din 25 par, Schiling 8 D 00p. Čehoslovaška krona 1 D. 67 p., Nemška zlata marka 13 D. 50 p., Francoski frank 2 D. 20 p., Švicarski frank 10 D. 93 Taljanska lira 2 90 D.

Mali oglasi.

Sprejemem

eno do dve dijakinji evantuelno dijakka na hrano in stanovanje. Naslov se poizve v trgovini I. HAHN v Murski Soboti.

Naznanilo.

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem se preselil iz Cankove nazaj v KOROVCE kjer vodim svojo kleparsko obrt dalje.

Prosim p. n. občinstvo za nadaljno podporo!

Anton Branšperger,

stavbeno in galanterijsko kleparstvo ter montaža strelovodov (Blitzableiter).

Popravila prevzema iz prijaznosti g. Pollak, trgovec v Cankovi, kjer se popravljeni predmeti zopet lahko dobé.

Naročnina ino oglasi se sprejemajo za „Novine“ pri

I. HAHN trgovina s papirjem, s pisarniški in šolskimi potrebiščinami. Prekmurska tiskarna v Murski Soboti.	ERDOŠI BARNABAŠ trgovci z papirrom igračami v Murski Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino bivše pošte.
--	---

JABOLKA

fina namizna vseh vrst vagonске množine kupujem po najvišji ceni.

I. SANCAR

trgovec
MARIBOR Mlinska ul. 9.

Prekmursko kat. podporno društvo sv. Ivana Krstitela.

št. 13. spadajoče pod družbo sv. Družine. Društvo je ustanovljeno 15 septembra 1920 1. in je najbolše za Prekmurske Slovence in Slovenke v Chiacagi. Zavarüje se lehko od 250 do 500 dolarov. Moški in ženske od 16. pa do 55. leta. Deca od 1. leta do 16. Deca plačüjejo vsi po ednoj ceni 15 centov na en mesec, a starejši pa po svojoj starosti, či se mladi da notri menje, či starejši več. Seja je vsakšo 4. nedelo v meseci ob 2 vöri popoldne v Cerkevnoj dvorani sv. Štefana, Lincoln, št. po 22. Pl. V slučaju poškodbe član ali članica dobijo za 6 važnejših operacij 75 dol., za zgübo ednoga oka 100 dol., za 2 oke 250 dol., tak ravno za roko ali nogo či je več nej za delo. Za 4 prste na roki ali na nogi 50 dol. Odborniki za leto 1927. so sledeči: Predsednik: Ivan Horvat 2050 W. 23 rd, St., podpredsednik: Martin Gabor, tajnik: Štefan Foys 1929 W. 22 nd. Pl., blagajnik: Ivan Denša 2730. Arthington St., zapisnikar: Marko Vouri, nadzorniki: Števan Horvat, Matjaš Hajdinjak in Mihal Haklin. Društva voditeo: Janoš Hren, vratar: Števan Kreslin.

Prodám

Kompletno Tovarno za olje delat. Edno Hidraulišno stiskalnico, stroj za kosčice luščit, stroj za čistit, Kupferna fundva za pražit, stroj za testo mesit i en walzen za koščice mlet vse je skoraj novo. Proda po zelo niski ceni

KONRAD VERNIK
ORMOŽ.

Vsakovrstne sirove kože

kupuje

po najvišji dnevni ceni

Franc Trautmann
Murska Sobota
Cerkvena ulica 191.

Vljudno naznanjam vsem p. n. interesentom, da imam za prišestno šolsko leto v zalogi vsakovrstne

šolske tiskovine in knjige

za gimnazijo in vse osnovne šole v Prekmurju. — Gg. profesorjem, učiteljem in trgovcem s knjigami priznavam 10% ni popust pri večjem naročilu.

Priporočam še

IZIDOR HAHN

trg. s papirjem in knjigami
V MURSKI SOBOTI.